

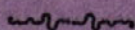
CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

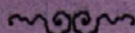
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 12. zvezka.

Tretjeredni nagovori. 12.	353
Bl. Valjter, škof treviški in tretjerednik	360
Vaje duhovnega življenja.	
X. pogl. Nekateri pripomočki, da dobro zveršimo svoja dela	361
Ivanka Sinjska, daljmatinska tretjerednica.	
X. Zadnja bolezen in smert	364
XI. Poslednji pogled na to božjo služabnico	367
Duh tretjega reda sv. Frančiška.	
6. Tretjerednik in premišljevanje (Konec).	369
S Kitajskega. Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista. IX. (Konec.)	371
Spolnui zapovedi	377
Tretji red v koperski okolici.	379
Drobtinice. Moj pravi prijatelj. „Ne ve, kaj prosi!“ Zaupaj v Boga.	380
Velik razloček. Kaki so brezbožneži! Za vas, tretjeredniki!	381
Širite tretji red!	382
Priporočilo v molitev. Zahvala za vslišano molitev	383
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru. Za kitajski misijon	383
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1909. Mesec december	384

V GORICI
Narodna Tiskarna
1909.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

Slovanske besede v slovenščini. Spisal Anton Breznik. Ponatisk iz „Časa“. V Ljubljani 1909. Založila „Katol. Bukvarna“. (Konec.)

O našem sedanjem narodnem imenu sem že davno mislil kaj natančnejšega pisati, pa nisem dobil prave prilike. Morda tudi zdaj ni bila prava, vsaj za obširnišo razpravo ne. Na to in ono sem mogel le namigniti; tudi na nekatere vgovore, ki bi se mi vtegnili nasproti postaviti, ne morem kaker le na kratko odgovoriti.

Po dr. Kosovem „Gradivu za zgodovino Slovencev v srednjem veku“ („Prva knjiga“ str. 246) „je Slovenija obsegala proti koncu osmega stoletja nekdanjo Karantanijo (koliker toliko sedanje Koroško, Štajersko in Kranjsko) in pa Dolenjo Panonijo“. V znanem spisu o „Conversio Bag. et Carant.“ se bere namreč o škofu Arnui: „ordinans presbyteros et mittens in Sclaviniam in partes videlicet Quarantanas atque inferioris Pannoniae“. — Po mojem prepričanju besedi „Sclavinia“ ne tu in nikjer drugje ni dajati pomena, ki ga ima zdaj pri nas nova, v končnici neslovenska, beseda „Slovenija“. Sclavinia pomeni sploh „slovenska (= slovanska) zemlja“; v katere dele te zemlje je škof poslal svoje duhovnike, je povedano v dostavku. Podobno imenuje Podrecca beneško Slovensko: „Slavia italiana“ in Pirona piše v svojem „Vocabolario friulano“ (Venezia 1871) str. 574. o mejah „fra due grandi Stati quali sono l'Italia e l'Austria, od anzi due grandi nazioni l'Italia e la Slavia“. „Slavia“ pomeni tu očitno naše Slovensko, ali le ko kraj, krajino ali krajevino zemlje velikega slovenskega (= slovanskega) naroda.

„Slovene“ ali „Slovence“ so se, to se ve da, gotovo imenovali naši prednjiki, ko so se naselili po sedanjih naših krajih, ali le nasproti Nemcem, Italijanom ali drugim njim tujim narodom (torej v pomenu našega današnjega učenega „Slovani“), nikaker pa ne nasproti Hrvatom, ki so bili ravno tako Sloveni ali Slovenci. Še v 17. stol. se je zagrebška cerkev imenovala „slovenska cerkev“ in tamkajšni jezik „slovensko slovo“; isterski Hrvati pa imenujejo svoj jezik tudi še dendanašnji „slovenski“.

Kakega posebnega plemenskega imena v 6., 7. ali 8. stol. naši prednjiki še niso imeli; ščasoma še le se je čutila potreba takega imena Hrvatom in drugim slovenskim narodom nasproti. In kaj je moglo biti natornišje, ko da so se imenovali po svoji deželi, ki je bila na kraju vesoljne slovenske zemlje, Krajince?

Pa tu bi se mi vtegnilo vgovarjati, da že nemški učenjaki izpeljujejo ime Krain iz „Carnia“ in tudi Kopitar in Miklošič sta sprejela to etimologijo. — Dobro! Če je ta etimologija prava, je naše plemensko ime tako nastalo. „Carnia“ je severni gorati del Furlanije

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVI. tečaj

V Gorici, 1909.

12. zvezek.

Tretjeredni nagovori.

P. K. Z.

12.

Kaker imamo v enem telesu mnogo udov, udje pa nimajo vsi istega dela, tako smo mnogi eno telo v Kristusu, vsaki posebej pa eden družega udje.

Rim. 12, 4. 5.

Te besede sv. Pavla so pisane o vesoljni cerkvi Kristusovi; vsi pravoverni kristijani smo udje enega telesa, in glava tega telesa je Kristus. Pa ta lepa primera se da omejiti tudi na manjša duhovna telesa, kakeršna so v katoliški cerkvi zlasti duhovni redovi. Mej drugimi je tudi tretji red tako telo. Sv. Frančišek mu je glava, vsi njegovi duhovni otroci v tem redu so mu udje. In kaker udje enega telesa ne delajo le vsaki sam zase, temuč tudi za vse druge, da se dobro godi celemu telesu, tako morajo tudi bratje in sestre tretjega reda skrbeti ne le vsaki sam zase, da je, kakeršen mora biti, ampak vsak po svoji moči mora pomagati tudi drugim ravno tako dopolnjevati njih dolžnosti.

In še nadalje, kaker sv. Frančišek ni hotel le sam sebi živeti, temuč tudi drugim koristiti, tako tudi svojih redov ni vstanovil, da bi se le njim dobro godilo na tem in zlasti na onem svetu, ampak, da bi koristili tudi drugim, vsi katoliški cerkvi, sploh vesoljnemu človeštvu. Tako ima torej tudi tretji red ne le sam zase skerbeti, temuč tudi za ljudi, ki niso v tem redu, on ima tudi svoj tako rekoč unanji namen.

Kaj pa je ta njegov unanji namen?

Nekaj jako velikega in imenitnega: Prenovljenje vse človeške družbe v Kristusu, pravo rešenje vprašanja, ki ga današnji vse rešuje, pa le ne reši. In ni čudo. Rešuje ga razdraženo ljudstvo in nezrela mladina, ki se daje voditi krivim prerokom, prederznim dnevnim kričačem in pisačem, namestu slušati stare, modre može, cerkev Kristusovo in nje poglavarje.)*

Veliki papež Leon XIII., morda najučenejši modroslovec, kar jih je bilo kedaj na papeškem prestolu, kaj je rekel on o rešitvi socijalnega vprašanja? „Moja rešitev socijalnega vprašanja je tretji red sv. Frančiška“. In sedanji sv. oče Pij X. so priterdili svojemu slavnemu predhodniku ter naročili nam pervorednikom sè vso gorečnostjo to oznanjati katoliškemu ljudstvu.

Veliko in težko nalogo ima torej tretji red v katoliški cerkvi; žal, da mnogi, celo taki, ki so sami v tem redu, vendar tega ne vedo ali ne mislijo na to. Še menj vedo, kako bi se dala ta naloga zveršiti, in kaj bi mogli in morali sami delati v ta namen. Jako potrebno je torej, da tudi mi to za zdaj vsaj na kratko prevdarimo.

I.

Udje tretjega reda se imenujejo bratje in sestre in se morajo tudi ljubiti ko dobri bratje in sestre ter pomagati eden drugemu v vseh potrebah, kaker si pomagajo mej sabo udje enega telesa. V tretjem redu je torej, kjer je, kakeršen mora biti, tisto socijalno vprašanje rešeno. Vsaki ud ima opravljati svoje delo in vživati svojo čast, in vsi vkup morajo skerbeti za vsacega posebe v vseh potrebah, vsaki po svojih močeh. Vbogi in priprosti se ne smejo spotikati nad bogatimi in imenitnimi, imenitni in učeni se ne smejo povzdigovati nad

*) Prim. Förster, Christentum und Klassenkampf, pag. 218.

nizke in preproste, temuč podpirati jih in skerbeti zanje po bratovsko. In koliker več jih bo v skupščini, toliko lažje se bodo podpirali, in koliker bolj bodo složni in edini mej sabo, toliko večo moč bodo imeli tudi na zunaj.

In to moč morajo obračati najprej v svojo lastno rast in razširjenje. Vsaki ud naj skerbi, da, koliker največ more, pridobi dobrih katoliških kristijanov svojega stanu za svoj red. To velja zlasti moškim in gosposkim in premožnim ljudem. Če so res pravi katoliški kristijani, naj slušajo sv. očeta v Rimu ter se pridružijo tretjemu redu, pa ne le po imenu, temuč resno, sè vso ljubeznijo in požertvovalnostjo. Kaker je človek v svoji prvi mladosti majhin in nezmožen, pa z leti hitro raste in k večji moči prihaja, tako bodo na ta način mlade skupščine rastle in raztezale se in jačile, dokler bodo obsegle vse odrasle dobre kristijane svojega okraja.

In sosedne skupščine naj se podpirajo in vspodbujajo in naj bodo edine mej sabo in vse, ki so in bodo po vesoljnem katoliškem svetu, naj bodo v nepretergani tesni zvezi z višjimi predstojniki prvega reda, provincijali in generali, sedanjimi nasledniki sv. Frančiška, in po njih sè svetim očetom, namestnikom Kristusovim v Rimu.

Ta zveza se more vzdržavati nekoliko po shodih predstojnikov in voditeljev skupščin vsake okrajine ali vsakega naroda, zlasti pa po tretjerednih časopisih.

Vsaki brat in sestra, ki količkaj zna brati, bi morala imeti svoj tretjeredni časopis; za prevboge bi ga naj plačevala skupščina. Takih časopisov ima tretji red zdaj gotovo že v vseh evropskih jezikih, ki jih govore katoliški kristijani, več ali manj; mej njimi imajo neketeri po mnogo tisoč naročnikov; eden v Parizu — imenuje se „Tract Populaire Illustré“ t. j. „Ljudski leteč list s podobami“ — jih ima čez en milijon, dasi je začel izhajati še le pred štirimi leti. Tudi mi imamo v naši ljubi slovenščini tak časopis. Poznate ga. Izhaja že polnih 30 let. Ni poginil v veliki zapuščenosti, ni ga končalo mnogo strastno nasprotovanje. In kedor hoče pravičen biti, mora priznati, da je skušal vseskozi naše tretjerednike seznanjati sè vsemi mnogimi spremembami, ki so se godile s tretjim in s prvim redom sv. Frančiška skozi teh 30 let, skušal je na vse načine predramiti tretji red, povzdigniti in razširiti ga. Tudi se

je stanovitno deržal pravega kerščanskega katoliškega nauka ter branil, kar uči katoliška cerkev skozi vseh 19 stoletji svojega obstanka. Kako se plačuje staremu človeku, ki se že toliko let vbija z ubozim „Cvetjem“, ste morda slišali ali sami brali. Če niste, tolikanj boljše; jaz vam tukaj tudi ne bom pravil. Le to bi rad rekel vsem našim slovenskim tretjerednikom, in pervorednikom tudi: „Cvetje“ je pošten list, in je vaš list, in se vam ga ni treba sramovati. Oklenite se ga z nekoliko ljubeznijo in širite ga mej ljudstvo z nekoliko gorečnostjo. Pridobite mu naročnikov, ne milijon, ne sto tisoč, pridobite mu jih za zdaj le 10 tisoč, pa boste storili veliko in dobro delo. Ne recite, da je to nemogoče, mogoče bi bilo dvakrat, trikrat toliko. Koliker bolj se bo razširilo, tolikanj lepše bo cvelo, tolikanj više se bo moglo povzdigniti. In po njem se bo širil in povzdigoval mej nami tretji red in ž njim življenje, kaker ga zahteva tretji red. S tem bomo storili, kar se da storiti v pospešenje prave rešitve socijalnega vprašanja in dosegli, kar nam je v tej reči sploh doseči mogoče.

II.

Vsega, kar bi želeli, seveda ne bomo dosegli. Svet tiči v hudem in Jezus Kristus sam, ki ni prišel klicat pravičnih, temuč grešnike h pokori, on je rekel v svoji slovesni molitvi pri zadnji večerji (Jan. 17, 9), da ne moli za svet. Svet, hudobni, sprideni svet sovraži učence Kristusove, sovraži sveto cerkev in jo bo vedno sovražil, kaker je sovražil Kristusa in ga še zmirom in zmirom bolj sovraži. Cerkev Kristusova bo imela vojsko sè svetom vse do konca. In kako huda je ta vojska dandanašnji, sami dobro veste. Ni treba le na tuje kraje in deržave misliti, saj je imamo doma zadosti. Prav tako jo imajo več ali menj povsod drugod. In kedo ima braniti cerkev Kristusovo v tej vojski, če ne v prvi versti tretji red sv. Frančiška? Gotovo! Povsod imajo stati tretjeredniki na strani svojih cerkvenih poglavarjev in dušnih pastirjev, povsod, zlasti pri vseh volitvah v deržavni, deželne in druge zборе.

O volitve, volitve! Kaj vam naj rečem o volitvah? Ne dajte se nigdar premotiti, dragi bratje tretjeredniki, naj se nasprotniki še tako svete delajo, naj se vam še tako sladkajo, in ke bi jih vi poznali tudi sami ko sicer dobre, poštene može, ako

stoje na strani, ki je cerkev ne priznava za svojo, ne volite jih! Morda ste prepričani, da bi bili tisti, ki jih vi želite, v resnici boljši, kaker ti, ki vam jih duhovščina priporoča, vendar jih ne volite nobeden, ker bi vaša razcepljenost le nasprotnikom pomogla h zmagi.

Nikaker se tudi ne dajte podkupiti, da bi se zderžali volitve. Keder imate pravico, pa vam jo po krivem odrekujejo, potegnite se za njo o pravem času. Če kateri ne zna sam pisati in brati, naj se oberne do svojega duhovnega pastirja, ali drugzega zanesljivega človeka, da mu oskerbi, kar mu je treba.

Seveda so volitve sitna in zoperna dolžnost za človeka, ki ljubi mir in dostojnost; ali kam pripelje katoliško cerkev zanemarjanje te dolžnosti od strani katoliških kristijanov, tega imamo zlasti na Francoskem bitko žalosten zgled, kaker vam je vsem več ali menj znano. Natančneje popisovati sedanjih tamkajšnjih razmer vam ne morem, ker ne bi prišel do konca, ke bi tudi celi dan govoril.

Sicer vam bodo seveda rekli nasprotniki, da pri nas ne gre za vero, da gre le za pomanjšanje davkov in za povišanje plač in druge take dobre reči; ali bodite prepričani, da bodo nasprotniki vere in cerkve prvo priliko zgrabili, da store tudi pri nas to, kar so storili na Francoskem in več ali menj povsod drugod, kjer so le mogli. Katoliški kristijani morajo torej sè vso previdnostjo skerbeti, da jim ne dajo in ne puste tiste prilike, in tretjeredniki imajo dolžnost pred vsemi družimi na to misliti. Marisketere druge dolžnosti, ki so zapisane v vodilu, se jim morejo vsaj začasno spregledati; ta se jim ne more, veže jih ob vsaki priliki, ob vsakih volitvah.

III.

Pa to še ni najtežja dolžnost tretjeredniška, ki je prav za prav dolžnost vseh kristijanov, tretjerednikov seveda pred vsemi družimi. Najtežja blizu, pa vender prava njih dolžnost na zunaj je ta: katoliško cerkev in vse, kar je njenega, po vsi svoji moči braniti pred vsako očitno protipostavno silo. Sicer bi bila tudi to dolžnost vseh katoliških kristijanov, ali tretjerednikov je zlasti in najbolj, toliko bolj, koliker menj jo izpolnjujejo drugi katoliški kristijani.

Kaj se je godilo poslednje dni malega serpana letošnjega leta na Španskem, v Barceloni, glavnem mestu dežele Kata-

lunje ali Katalavniije, to ste, dragi bratje in sestre, skoraj gotovo vsi slišali ali brali. Soderga prebivavstva tega velikega tergovskega mesta je v malo dneh oropala, požgala in poderla 58 samostanov, cerkev in cerkvenih poslopji in nevsmiljeno pobila več ko sto nedolžnih ljudi, mej njimi enega najznamenitiših španskih frančiškanov, patra Rajmunda Marijo Usó. Roparji in požigavci so porabili priliko, ko v mestu ni bilo skoraj nič vojakov, ker so bili odešli v Maroko na vojsko. Policija preveliki druhali ni mogla kaj, če ji je sploh kaj hotela, in drugi se ni nihče zgenil. Mesto ima nad pol milijona prebivavcev in večina jih je gotovo še vernih katoličanov. Ali ni ga bilo mej njimi, ki bi bil povzdignil glas in poklical ljudstvo, naj gre branit svoja svetišča. Da je bila v nesrečnem mestu dobro vrejena skupščina pogumnih tretjerednikov, na prvo znamenje bi bili imeli zasesti in zastražiti cerkve in samostane ter vzdigniti vse katoliško ljudstvo in lahko bi se bile druhali požigavcev razkropile in v beg zapodile. Tudi z golimi rokami, brez orožja bi se bilo moglo to zgoditi, če tudi morda ne brez nekaterih žrtev.

In gotovo! V takih okoliščinah bi bilo to dolžnost moških skupščin tretjega reda, prav kaker je dolžnost dobrih sosedov, da hite pomagat gasit, če je kje požar, naj bo kaker koli zažgano. In, kaker se kaže, bi se vtegnile take okoliščine v prihodnje še semtertja in lahko da večkrat ponavljati; to nam priča nadaljevanje žalostne barcelonske zgodbe.

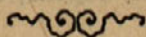
Oče grozovitih hudobij v Barceloni in okolici je bil neki Francisko Ferrer, framason in anarhist, to je, človek, ki je šel na to, da se povsod odpravi vlada in vera in cerkev, da se pomore kralji in vladavci, duhovniki in redovniki, ter je to tudi druge učil. V Barceloni je imel posebne „moderne“ šole, kjer je že otrokom v glavo vtepal ta nauk, in kako se delajo bombe in kako mešajo strupi in kako se mori in kako požiga in podira. Španska vojaška oblast pa je prišla možu na sled in ga prijela in zaperla ga in po dolgi preiskavi, ki je pokazala, da je on vsega kriv, kar se je zgodilo v Barceloni in po drugih malih mestih katalanskih, je bil k smerti obsojen in 13. oktobra vstreljen. Če je kedaj kedo po pravici bil sè smertjo kaznovan, ta peklenski človek je bil več ko po pravici. Ali kaj se je zgodilo na to? Po vsem znanem svetu, razen morda, kar ga je angleškega, vsaj po imenitniših evropskih mestih, pred

vsemi v Parizu, so zarenčali framasoni na svojih shodih in v svojih časnikih, in druhali po ulicah so se vzdignile zoper cerkve in samostane in duhovščino, kaker da je ta kriva smerti nedolžnega jagnjeta Ferrerja. Za vbozega frančiškana, p. Rajmunda Usó, se ni zmenil nihče; ime Ferrer je kaker blisek šlo po vsem svetu. Tudi v našem Terstu so neki cerkvi okna pobili, da maščujejo španskega puntarja Ferrerja.

Iz tega vidimo, kako bi bile potrebne tudi po naših krajih zlasti moške tretjeredne skupščine, ki bi štele ne le na stotine, ampak na tisoče pogumnih bratov, takih, ki bi bili pripravljeni tudi svoje življenje v nevarnost postaviti, ko bilo treba braniti cerkve in kar je cerkvenega, in v sili in vporu tudi cesarja in kar je cesarjevega.

Po starem vodilu so smeli tretjeredniki v obrambo katoliške cerkve in svoje domovine tudi orožje nositi. V naših časih se to seveda ne bi dovolilo tem, ki niso v vojaški službi. Ali množica pogumnih mož, ki imajo razumne voditelje, tudi brez orožja kaj opravi. Ni treba torej, da bi bile moške tretjeredne skupščine oborožene cerkvene čete, ki bi sè sabljami in revoljverji nastopale; saj tretjerednik nima hudega s hudim vračati ali odvracati. Tretjerednik ima zmagati hudo z dobrim. Kristus ni prosil Očeta, da bi mu poslal legijone angeljev, ki bi pobili in zdrobili farizeje in njih hlapce, ko so ga prišli lovit na Oljisko goro. In kerščanstvo ni zmagalo starega paganstva z moritvami; tudi sedanjega ne bomo zmagali tako. Duh je, ki oživlja, in ljubezen vse premaga.

Iz tega spoznate lahko, dragi bratje in sestre, kako veliko in imenitno nalogo ima III. red v katoliški cerkvi, in lahko sprevidite tudi, kako bo tej nalogi kos le, če bo zrastel v velikansko telo, ki bo imelo v sebi združene vse odrasle verne katoličane. Posamezne palice je eno za drugo lahko prelomiti; ali zvežite jih v butaro sto, in nihče jih ne zlomi več. Pojdite torej in povejte to vsem vašim dobrim znancem in prijatelom in prihodnjič pripeljite tudi nje, da se pobratijo z vami v svetem očetu Frančišku in bodo potem tudi oni z nami veselo peli: „Kako lepo in prijetno je, če bratje vkup prebivajo! Tja pošilja Gospod blagoslov in življenje na veke“. Amen.

Bl. Valjter,

škof treviški in tretjerednik *)

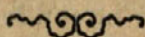
Bl. Valjter ali Gvaljter je bil rojen v spoleški dolini v srednji Italiji. Imel je jako pobožno mater, ki ga je dobro vzgojevala. Pošiljala ga je v šolo, kjer se je učil svetne vednosti, pa tudi kerščanskega življenja. Deček je hrepenel postati duhovnik, in ko je dorastel, ga je v resnici pobožni škof treviški za mašnika posvetil. In ker je ta škof poznal njegovo sveto življenje in veliko gorečnost, ga je nato prideržal pri sebi, da mu je pomagal pridigovati. In kmalu se je poznal pri vernih sad njegovega truda, ker je mnogo terdovratnih in nespokornih grešnikov spreobernal.

Zato so, ko je škof vmerl, njega izvolili za njegovega naslednika. Pa ker je bil ponižen, se je štel nevrednega ter se je branil te časti, koliker je mogel. Slednjič mu pa njegov nadškof pod pokorščino zapove, da mora sprejeti volitev. Zdaj Valjter spozna, da je to božja volja, vda se in prejme škofovsko posvečenje. Pa tudi ko škof je nosil obleko, škapulir in pas tretjega reda ter je natanko po svetem vodilu živel, zelo priprosto in spokorno. Njegovo edino razvedrenje, ko je opravil svoje dolžnosti je bilo v frančiškanskem samostanu, kjer je molil, premišljeval in z drugimi pobožnostmi se krepčal. Tam se je pripravljaj tudi za srečno smert. Sveto je vmerl leta 1242. Že pred smertjo, še bolj pa po smerti so ga častili ko svetnika.

V letošnjem „Cvetju“ si bral, bogoljubni bravec, da so v tretjem redu dobro živele, in svetost dosegle osebe raznih stanov, bl. Kristijana ko dekla, bl. Deljina ko imenitna gospa, bl. Marija Magdalena Postel ko učiteljica, pobožni Frančišek, Kitajec, ko katehet, bl. Hipolit ko rokodelec, sv. Eljzear ko poslanec kraljev, bl. Viljelm ko puščavnik in bl. Valjter ko škof. Tudi ti moreš v tretjem redu dobro in pošteno živeti in svetost doseči, bodi že v tem ali v drugem stanu. Imeti moraš terdno voljo in vsaki dan sproti vestno opraviti vse svoje stanovske dolžnosti. Ako ti vest očita, da si bil v tem letu nemaren, obžaluj in prosi Boga odpuščenja ter terdno skleni, da

*) P. Winkes, Seraphischer Tugendspiegel. 7. December.

boš vsaj zadnji mesec in zadnje dni tega leta dobro in sveto preživel ter se vadal spolnjevati božje in cerkvene zapovedi, živeti po svetem vodilu in vestno opravljati vse svoje dolžnosti. Ako ostaneš v tem stanovit, bo novo leto za te srečno in polno blagoslova božjega.

Vaje duhovnega življenja.

P. A. M.

X. Poglavje.

Neketeri pripomočki, da dobro zveršimo svoja dela.

Zgled Gospoda našega in svetnikov nas uči razne pripomočke, da svoja dela dobro in Bogu dopadljivo opravimo. Bog je dobri oče, ki za svoje otroke skerbi in nič ne pozabi, kar bi jih moglo pripeljati k popolnosti. On nas ljubi, hoče pa, da se vredne storimo njegove ljubezni, posebno s tem, da se zvesto poslužujemo pripomočkov, kateri nam pomagajo pridobiti njegovo dopadajenje. Kako sramotno bi bilo za nas, ke bi vživali veliko čast božjih otrok, pa ne bi hoteli spolniti želja tako dobrega očeta. „Ako ste otroci božji, delajte tudi dela očetova“. Jan. 8, 39.

Vprašajmo se, kako smo rabili doslej štiri zelo važne pripomočke, ki nam jih priporoča naš Gospod, da vsa svoja opravila dobro opravimo. Pervi je spomin na pričujočnost božjo: „Hodi pred menoj in bodi popoln“.

Bog je Duh in sicer neskončen Duh. Nezmerna je njegova moč, vse brez izjeme je njemu podložno; nezmerna je njegova vednost, on vidi vse; nezmerno je njegovo bistvo, on je povsod pričujoč. „Velik si ti, o Gospod, in tvoja velikost nima konca“. Sv. apostelj piše: „Bog ni daleč od nobenega izmed nas. Zakaj v njem živimo, se gibljemo in smo“. Dj. ap. 17, 27.

Da, Bog je blizu nas, bliže kot ketera človeška oseba, bliže kot obleka, ketera nas pokriva, bliže kot zrak, ki ga dihamo; mi smo v Bogu in Bog je v nas. O, da bi vedno mislili na to resnico! Človek se toliko ukvarja z ubozimi stvarmi,

tako rad pa pozabi na pričujočnost svojega Gospoda in Boga. Boli nas in hudo nam je, ako se naš prijatelj malo za nas zmeni, in mi žalimo Boga, ko nanj pozabimo. On sam je vreden, da ga čez vse ljubimo, nanj vse obračamo. Zato si moramo prizadevati, da bomo vedno v božji pričujočnosti živeli. To nas bo krepko podpiralo na poti čednosti. Sv. Magdalena Paciška je rekla: „Misel na pričujočnost božjo, je velik pripomoček, da se rešimo svojih pogrškov in hitro napredujemo v čednostih“.

Ta misel nam pridobi veliko čistost vesti. Kedo bi se derznil grešiti, ako je napolnjen z mislijo na pričujočnost najsvetejšega Boga? Sv. Tomaž pravi: „Ke bi vedno na to mislili, da je Bog pričujoč, bi redko kedaj ali nikoli ne grešili“. Pa žal tolikokrat pozabimo na to, da nas Bog vidi, in to je vzrok, da se tolikokrat pregrešimo. Zato govori psalmist: „Grešnik nima Boga pred očmi, njegova pota so ognjušena vsaki čas“. Ps. 10, 5. Po pravici piše sv. Terezija: „Vsa naša nesreča pride od tod, ker se ne spominjamo pričujočnosti božje, temuč mislimo, da je on daleč od nas“.

Ako bomo živeli v božji pričujočnosti, se bomo vedno spodobno obnašali in lahko berzdali svoje čute. Ako kedo ve, da ga gleda njegov predstojnik, si bo prizadeval, da se bo prav obnašal. Koliko bolj mora kristjan to storiti, ako pomisli, da ga Bog vedno gleda.

Življenje v božji pričujočnosti nam pridobi tudi veliko čistost duha. Spomin na povsod pričujočega Boga nas obvaruje prevelike raztresenosti in nas pripelje k pravemu miru v Bogu. Ta opomin pelje tako rekoč naš razum iz teme sveta k luči večnega sonca, voljo očisti napačnih nagnenj in užge ljubezen do Boga. Zakaj kaker ne more nihče merzel ostati, ako se približa velikemu ognju, tako se tudi ne more vdati grešnim nagnenjem, ako živi človek vedno v pričujočnosti najsvetejšega Boga. Ke bi se v tem le en mesec hotel resno in stanovitno vaditi, kmalu bi spoznal, koliko mu to koristi za čednostno življenje.

Drugi pripomoček svoja dela dobro opraviti je ta, da vsako tako opravimo, kaker bi bilo zadnje našega življenja.

Ker ne vemo ne dneva ne ure, kedaj nas Gospod pokliče k računu, ker pride smert večkrat, kaker tat po noči zato mo-

ramo biti vedno pripravljeni. Vsako naše delo je lahko zadnje našega življenje, torej moremo vsako tudi dobro in Bogu dopadljivo opraviti, da bomo lahko odgovor dajali zanj. Podobni moramo biti evangelijskim hlapcem, ki so vsak trenutek pričakovali, da se verne njih Gospod in so zato bili vedno pripravljeni, „da mu, keder pride in poterka, precej odpro“. Luk. 12.

Posnemati moramo svetnike, ki so se pri vseh svojih opravkih vpraševali: „Ke bi zdaj le moral vmreti, kako bi to delo opravil?“

Tretji pripomoček je, da se pogostokrat spomnimo na račun, ki ga bomo morali dati večnemu, vsevednemu sodniku za vsako svoje delo.

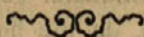
Vsa naša tudi najneznatniša opravila bo Bog enkrat pravično sodil in za vsaketero bodo morali natančen račun in odgovor dati.

Ako ne bomo na ta odločivni trenutek, na to pravično sodbo večkrat pomisliti, lahko pridemo tudi mi v tisti strašni položaj, kaker krivični evangelijski hišnik, ki ga je njegov gospod naenkrat poklical ter mu rekel: „Daj račun od svojega hiševanja“. Prepričani moramo biti, da bo ta račun toliko ostrejši in natančniši, koliker več milosti smo prejeli, koliker lažje bi bili Bogu zvesto služili.

Četrti pripomoček je, da vse delamo z ozirom na plačilo in kazni, ketere slede našim delom, našemu življenju.

Nebesa, večna sreča in blaženost, večno gledanje in vživanje božje bo plačilo za naša dobra dela; pekel, večno terpljenje, zguba vživanja božjega je kazen za hudobna dela, kazen za greh.

Kako žal mi je, o moj Bog, da sem se doslej tako slabo posluževal krepkih pripomočkov, ketere mi ponujaš, da bi vsa svoja dela dobro in tebi dopadljivo opravil! Najnižja in najnavadniša opravila bi bil sè zvestobo in ljubeznijo do tebe požlahtnil in za nebesa zaslužna storil; tako so pa ostala zarad zanikernosti, moja najsvetejša in najbolj vzvišena opravila brez vrednosti. Stori, o Gospod, da bom za naprej tvojo dobroto, tvoje milosti boljše obračal in ne pripusti, da bi bilo to, kar si mi podelil v moje zveličanje, vzrök mojega večnega pogubljenja.

Ivanka Sinjska,

daljmatinska tretjerednica.

P. M. Š.

X.

Zadnja bolezen in smert.

Junija meseca 1891 sem moral daleč odpotovati in ne verniti se v Sinj sedem ali osem mesecev, Ivanka ni mogla več v cerkev in tudi iz hiše ne. Ali ravno zdaj je imela razven svoje bolezni še drugo skerb na glavi. Dekle, ki jo je bila k sebi vzela in vzgojila, so prišli snubit v bogato hišo. Ivanka je morala skerbeti, da jo pristojno odpravi in morala je potrošiti več sto goljdinarjev, denarja pa ni imela; morala se je zadolžiti na sukno in volno, katero je imela v hiši.

Ko sem jo prišel obiskat, da jej dam blagoslov in da se od nje poslovim, ni mogla pregovoriti od žalosti. Slednjič zbere vse svoje moči ter reče jokajoč: „Oče moj . . . kaj hočem? Naj se zgodi volja božja! . . . Za milostjo božjo nisem želela nič drugega na svetu, kaker da boste Vi pri moji smerti, da boste Vi, ko ne bom mogla sama, izgovarjali, kar veste, da je v mojem sercu . . . ali . . .“ Tukaj vmolkne. Neznajoč, kako bi jo vtolačil, ji rečem, da me bo čakala še živa. To mi je ušlo iz ust, ali nisem mislil, da bo tako dolgo živela. „Ah — reče ona — dolgo je, Oče moj . . . osem mesecev! . . . Ali Vi greste za slavo božjo; jaz pa raje vidim, da me po volji božji drugi mašnik pripravi na smert, ko da bi me Vi pripravili po moji volji . . . Ako Vas ne dočakam na tem svetu, mislim, da hoče Bog še to za moje težke grehe: naj bo blagoslovljen!“ Hotela je tedaj poklekniti, da kleče prejme blagoslov. Tedaj mi vzame najprej eno in potem drugo roko in poljubi obe, nemogoč izpregovoriti niti ene besede.

Osemnajstega avgusta se je vlegla in od tedaj ni več vstala; terpela je neizrečene bolečine še devet mesecev in osemnajst dni.

Vernil sem se v Sinj še tisto leto pred božičem, prej ko sem se nadejal. Ko me je bolnica zagledala, se jej je zdelo, kaker da bi se jej bila prikazala oseba z drugega sveta, ker je bila zgubila vse upanje, da me bo še kedaj videla. Dolgo je

jokala od veselja in prvi čas ni mogla izpregovoriti niti besede. Ko se je nekoliko pomirila, mi reče: „Oče moj, verujte mi, ko vidim, da mi kateri koli odličniši človek dobro želi, ali samo da mi se prijazno javi, mene to prav vničuje in propadam v zemljo, ker vedno vidim svojo nevrednost. Videč pa, koliko se Vi za me trudite in da se ponižate doiti k meni, in da ste v Vaših opravilih za me skerbili in me pozdravljali, to me je vsakikrat še bolj nagnilo, da propadam v černo zemljo, ker znam, kaj ste Vi in kaj sem jaz“. Tako se je tudi pozneje večkrat izrazila pred menoj, ko se je dogodilo, da je kedo za njo vprašal, ali ko jej je izkazal če tudi najmanjšo ljubezen. Tedaj mi je povedala, kako je v svojih bolečinah in britkostih mnogokrat grešila z nepoterpežljivostjo, zlasti ko se je morala truditi in skrbeti za to, kar sem prej opomnil.

Njeno bolovanje v postelji je bilo pravo in dolgo marterništvo. Zavoljo ran na persih in še zlasti zavoljo velike rane pod pazuo je morala ležati vedno vznak in zmirom v enem položaju, ker bi bila drugači leva roka padala na rano; in to roko je morala držati vedno stegnjeno od telesa, da se ne dotakne rane pod pazuo. K temu jej je prišla še merzlica, bolečine v trebuhu in po vsih udih verhu drugih pretežkih nezdod. Ali na svojo bolezen se pa ni nikedar pojezila, od začetka do konca, in nikedar ni zgubila poterpežljivosti, ni tožila na svoje bolečine niti radovoljno pozelela, da se ji bolečine zmanjšajo, ali da se skrajša čas terpljenja, ker se je bala, da bi bilo to proti volji božji. Rekla mi je samo: „Oče moj, nikedar nisem Boga prosila za bolezen, kaker tudi ne za zdravje in ne da mi olajša bolečine; pa tudi zdaj ne bi znala želeti, naj bi mi Bog dal življenje ali smert. — Ali težko je prenašati bolečine“. —

Včasih se je nasmehnila. Ko sem bil enkrat pri njej in ko je gledala podobo Jezusa pod križem, nasmehne se naenkrat pa mi pravi: „Čujte, čemu se smejem. To mi je šlo skozi pamet: Ali, Jezus moj, na tebi je bil samo en križ, če tudi je bil velik, meni pa si jih dal mnogo, če tudi niso tako veliki kaker tvoj“. Drugi krat, ko sem jo opominjal, da naj to še nekoliko časa radovoljno prenese za ljubezen božjo, ker, ako bi tudi mogli, kar ne moremo, iz roke božje dobiti milost, ki bi olajšala križ, ne bi je smeli jemati, — tedaj se nasmehne in

reče: „Vidite, Vam povem, kar mi je šlo skozi pamet: ko ste mi rekli, da ne bi imeli jemati Bogu milosti, mi je prišlo na um, da bi rekla, kar navadno pravijo otroci: „Pa kedo mu jo jemlje?“ — In počela se je zopet smejati.

Bolnica je bila že sama kost in koža. Ker je morala vedno vznak ležati, je očitno, da se je preterla mnogo mesecev prej ko je imela vmreti. Deset dni pred smertjo pa, da se napolni grenka čaša bolečin, se jej je oderla koža s herbta — in vender ni mogla drugače ležati kaker na herbtu. Že dolgo časa ni mogla nič pogoltniti razen solzo kave z mlekom — radi tega je na zadnje tudi obhajati več ni bilo mogoče.

Ko je videla, da je smert že blizu, mi je hotela razodeti svojo hvaležnost. Reče mi: „Glejte, jaz sem že za oni svet. Žal mi je, da nimam moči, da bi se Vam zahvalila za ves trud, ki ste ga imeli z menoj. Vi ste bili vedno moje sonce in jaz Vam nisem nikedar povedala, kako sem Vam dobro hotela. Vi vidite moje bolečine; videli ste žalost mojo za pokojnim Pavlinom, poznate tudi moje nezgode vse: povem Vam po pravici, da je to meni menj in laglje, ko da Vas samo glava zaboli. Ali izpovem Vam pred Bogom, ki bom kmalu stopila predenj, da od kedar sem Vas spoznala vse do zdaj, nisem Vas nikedar želela videti, niti sem Vas iskala za drugo, razen edino in vedno za to, kar je božje, ker sem Vas vedno gledala kaker živega Jezusa na svetu“.

Tridesetega maja v jutro vzame, da me sluša, zadnji krat čašico kave. — Dva meseca prej mi je rekla: „Vse se mi zdi, da ne bom vmrla tako pri zavesti“. Jaz sem vedel, da tudi svetniki ne vmirajo vedno zavestni in mirni. Zlasti sem se spomnil ruske princesinje Elizabete Galicine, ki se je bila spreobrnila na katoliško vero in postala redovnica „Presvetega Serca“, in je po svetem življenju vmrla l. 1843 v Ameriki, ali imela je dolg strahoviten boj ob smerti in ni poznala nikoger, tudi ni mogla prejeti sv. obhajila. — Tistega dne je začela Ivanka blesti. Sicer ni govorila nič. Tako je bilo drugi in tretji dan. Dne 3. junija je bila malo trenotkov pri zavesti. Od velikih bolečin je večkrat v zmedenosti rekla: „Vzdignite me od tod; nesite me“. Pa zopet je zakriknila: „uuh! aaah! . . . ajmeh ne bilo!“ — Ko se je zopet zavedela, je poljubila križ in želela, da jej dam sv. odvezo.

Dne 4. junija ob šestih vjetro sem jo šel pogledat. Pokličem jo, ali mi ne odgovori. Vprašam jo, ako želi sv. odvezo, in pokima z glavo, da želi; potem hoče poljubiti križ in odpre usta, ali ni imela več moči, da jih zapre. Pred osmo uro, po toliko dneh, spregovori: „Pojdite“, pravi, po „mašnika“. Ko sem prišel, ni govorila več; hoče poljubiti križ, ali ni imela več moči, kaker malo prej.

Izmolim jej molitve za priporoko duše, pa videč, da ne bo še vmerla, jej rečem, da pridem ob desetih in da ne bo prej vmerla. Ali me je razumela, ne vem. Samostan je blizu; od naših vrat do njenih ni več ko dve minuti. Imel sem navado vedno nekoliko kesneje priti ko sem rekel, ali ta dan nisem čakal, da odbije deset. Dvajset minut prej sem šel iz hiše. Odpravim ljudi, ki so se bili zbrali okoli nje in pustim samo eno deklico, ki ji je stregla v bolezn. Tako mi je bila naročila že več mesecev prej, da naj storim, ko bode blizu smerti. Ivanka je vmirala. Je-li me poznala? . . . Je-li razumela molitve? . . . V zvoniku vdari deset in njena duša je bila na onem svetu. — Kaker je vedno želela, jaz sem jo odpravil k Bogu in sam sem jej zatisnil oči. Bila je binkoštna sobota, 4. junija 1892.

Kaker je bila naročila, rečena deklica, ki jej je stregla bolj iz ljubezni ko za plačilo, in neka druga deklica, Margareta Čudrić, njena prijateljica, ste jej uredile mertvo telo in oblekle jo v redovno obleko, ker je bila treljerednica sv. Frančiška.

XI.

Poslednji pogled na to božjo služabnico.

Ivanka je bila milostivega in plemenitega serca. Siromašna je terpela raje sama lakoto, kaker da bi jo drugi prenašal; rada je odtergala sebi od ust in dala vbogim; saj vemo, kako je odgojila oni dve siroti. Ali je nekaj družega, kar še bolj označuje dobroto njenega serca. Bilo je leta 1878, ko se ni še pečala z volno, in komaj da se je preživljala. Ko je tedaj zvedela, da namerja ona oseba, ki je pisala za njo nadškofu Maupas, nekam odpotovati, in da morebiti potrebuje denarja, gre h tergovcu in kupi 5 ali 7 zlatih cekinov, (ne spominjam se koliko) in ne da miru tisti osebi, dokler je ne prisili na najpriserčniši način, da sprejme ta denar. Drugo leto, 1879, ko je slučajno zvedela, da potrebuje neki naš mlad redovnik, ki se

je tedaj učil v Inzbruku, 10 goljdinarjev, da si kupi neke knjige, in ker je znala, da ga jaz jako rad imam, je prišla k meni in prosila je, da naj bi mu ona tisti znesek darovala. Jaz sem se temu protivil; ali me ni pustila, dokler me ni premagala. Rekla mi je: „Jaz imam skoraj 30 goljdinarjev; pa zaka jih ne bi mogla darovati deset? Meni bo že Bog pomagal, in bolje je, ko da jih imam jaz, da se br. Anton iz one knjige kaj nauči, ker bo to za slavo božjo“.

Po smerti br. Pavlina ji je bilo žal, da ni mogel biti na korist redovni okrajni; da bi s čem pokazala svojo hvaležnost redovnikom, je dala napraviti nekaj posteljine iz volne in jo darovala samostanu, kjer je pokojni vmerl. — Naši cerkvi D. Marije v Sinju pa je zapustila za svojo dušo in za duše svojih dobrotnikov dve vstanovi, brez vsakega bremena, v vrednosti 400 kron, da ima cerkev od njih letne dohodke in da jih sme po potrebi tudi potrošiti.

Ako ste svetost in popolnost dve različni stvari, kaker sem prepričan da je tudi res, se mora po pravici reči, da je bila Ivanka sveta oseba. Jaz nisem poznal človeka na svetu da bi bil storil krepostnih in zaslužnih djanj, kaker jih je storila ona, in nobenega ne, da bi jo bil prekosil v ljubezni do svete čistosti. Njeno delovanje je izviralo iz prave ljubezni božje, ki je neprestano gorela v njeni duši, in iz onega živega kesanja nad grehi, ki se je v njej vedno vzdržalo od začetka do konca. Zavoljo tega se morejo na njo obrniti besede sv. pisma: „Vsa njena lepota je bila od znotraj“ (omnis gloria ejus ab intus).

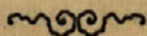
Kar se pa tiče popolnosti, v resnici lahko rečem, da od dne svojega spreobrnjenja pa do svoje smerti, — čeravno je zavoljo svoje živahne narave včasih pala v kakšne majhine pogoške, kaker sem že prej povedal, ni nikedar, tudi ne samo enkrat storila kaj ali privolila v to, kar je vedela ali čutila, da je najmanje razžaljenje božje, ali — recimo, najmanjši greh, keterekoli verste.

Da vidimo, kako jo je prešinjal duh božji, povem še, kar mi je rekla v zadnji bolezni razgovarjajoč se z menoj o božjih rečeh: „Bodite prepričani, moj dragi Oče, da od takrat, ko ste me pervikrat spovedali, ni mi nikedar prišlo v glavo, da bi mi mogel Bog dati zveličanje za katera dobra dela, ali za katero

moje terpljenje. Jaz se čudim, in nikedar ne morem razumeti, zakaj se pravi v djanju upanja, da bomo dosegli po Jezusovih zaslugah in po naših dobrih delih večno zveličanje; ko vender ni naših dobrih del. Ketersa so ta naša dobra dela? Ako stori človek kaj dobrega, to ne stori sam, ampak milost božja v njemu. O moj Bog, ko pomislim, da hoče on plačati človeku to, kar človek dobrega stori, tedaj se mi prikaže ljubezen božja tako velika, da se nekako onesvestim. Bog plača človeku to, kar ni človekovo, temuč njegovo, samo njegovo“.

Zavoljo njene razumuosti in duha božjega, ki je bil v njej, so mnogi iskali pri njej svéta in ona je vedno znala reči vgodno besedo. In videla je mnoge reči in sodila o njih, da bolje ni mogla soditi najbistroumniša glava. Samo nekaj jej ni dal Bog videti: nevrednost in nedostojnost njenega duhovnega voditelja.

Doveršujem — tako stoji v rokopisu v arhivu — to malo delce denes zvečer dne 21. septembra 1892.

Duh tretjega reda sv. Frančiška.

6. Tretjerednik in premišljevanje.

(Konec). *)

II.

Zdaj le še nekoliko o načinu premišljevanja, ki se navadno imenuje po duhovni skupščini cerkve sv. Suljpicija v Parizu. Pariški mašnik Janez Jakob Olier, ustanovnik te skupščine, ki je živel od l. 1608 do 1657, deli premišljevanje v tri dele, pripravo, molitev samo in sklep. Priprava je trojna, oddaljeniša, menj oddaljena in bližnja. Perva odpravlja zadržke, druga pripravlja, kar je potrebno h dobri molitvi, tretja je tako rekoč vvod v molitev. Zadržki so grehi, strasti in misli na stvari. Te mora odpraviti oddaljeniša priprava. Menj oddaljena obsega tri čase, čas, ko se prej ta večer tvarina molitve določi, čas od tega trenutka do prebujenja zjutraj in čas od prebujenja do začetka molitve. V prvem je treba pazljivosti, v drugem nekakega pregleda tvarine in molčanja, v tretjem

*) Prim. 8 zv., str. 238.

vzbujanja ljubezni in veselja, s katerim se imamo bližati molitvi. Bližnja priprava je že nekako del molitve; obsega trojno dejanje, da se postavimo v pričujočnost božjo, da se spoznamo nevredne prikazati se v pričujočnosti božji in da se imamo za nezmožne brez pomoči milosti božje moliti, kaker bi morali.

Molitev sama ima, kaker pri sv. Ignaciju, tri dele. V prvem molimo, hvalimo, ljubimo in zahvaljujemo Boga. V drugem skušamo prenesti v svoje serce, kar smo na Bogu hvalili in ljubili ter se po meri naše zmožnosti vdeležiti njegove moči. V tretjem sodelujemo z milostjo, ki smo jo v priserčnem pogovoru z Bogom in plemenitih sklepah prejeli.

Pervi del ali, kaker tudi pravijo, prva pika je torej móljenje. V tem delu se skušamo popolnoma potopiti v to, kar Bog misli in hoče glede reči, ki jo imamo preiščevati.

Drugi del ali druga pika je vdeleženje. Tu se skušamo vdeležiti tega, kar smo v prvem ljubili in občudovali. Premi-sliti moramo, kako je milost, ki si jo hočemo izprositi, za nas važna in potrebna in koliko priložnosti, da bi si jo izprosili, smo že zamudili. Prositi moramo torej za njo in sicer s ponižnostjo, zaupanjem in stanovitnostjo, in prositi je ne le za se, ampak tudi za vse, ki so je potrebni kaker mi.

Tretji del ali tretja pika obsega našo sodelavnost. Tu moramo delati sklepe. Ti morajo biti določeni, času primerni in delavni. Presplošni malo koristijo, ravno tako tisti, ki se tičejo oddaljenega prihodnega časa. Delavni pa bodo naši sklepi, če bomo skerbili, da jih nemudoma izpeljemo.

Sklep molitve obsega tri reči. Najprej moramo Boga zahvaliti za vse milosti, ki nam jih je v naši molitvi podelil, da nas je terpel v svoji pričujočnosti, da nam je dal zmožnost moliti, in za vse dobre misli in genotke, ki smo jih čutili. Drugič moramo prositi odpuščenja za napake, ki smo jih storili v svoji molitvi, za nemarnost, mlačnost, raztresenost, nepazljivost in nemir svojega duha. Tretjič moramo svojo molitev položiti v roke presveti Devici, da jo ona Bogu daruje, nadopolni vse pomanjkljivosti in nam pridobi ves blagoslov božji.

Ta način preiščevanja je različen od načina sv. Ignacija, vender sta oba dobra in sveta. Srečen, kedor se zvesto derži ali enega ali drugega.

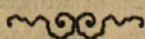
So pa pobožni ljudje, ki čutijo, da jim je še nekaj več potreba. To je tako imenovana molitev hrepenenja. V tej mo-

litvi neha vse premišljevanje in pretehtavanje; duša tega ne potrebuje več, da zbudi v sebi vse potrebne občutke; ti ji prihajajo sami od sebe in so priserčniši in stanovitniši ko oni, ki smo jih v premišljevanju z nekako silo zbudili.

Pervi sad te molitve je goreča ljubezen do Boga, ki se kaže tudi v delih dejanjske ljubezni; dalje hrepenenje storiti voljo božjo in gorečnost za njegovo čast, veliko poželenje po svetem obhajilu, hrepenenje po samoti in prizadevanje več vedeti o Bogu, povišanje serčnosti in želja vmreti, gorečnost za zveličanje duš in zaničevanje sveta.

Od druge strani pa ima ta molitev tudi svoje posebne nevarnosti. Človek se po silovitosti svojih občutkov lahko vpeha, da njegov razum oslabi. Misli, da čuti, kar so svetniki čutili, in da je vse, kar stori, po navdihnjenju božjem storjeno. Prenagel je svojih dobrih delih in nestanovitnen v svoji gorečnosti. Svet in hudič se združita, da ga napadata z večjo silo. Zlasti pa postane človek tolikanj nagnjen k ničemernosti in jezi, da se sam sebi čudi; tudi menj pazi na svoje čute. *)

Le kedor je proti tem in takim nevarnostim dobro obo-rožen, se sme mirno prepustiti molitvi hrepenenja in njeni sladkosti.

S Kitajskega.

Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

IX.

(Konec).

Od tega časa do konca oktobra sem večinoma bival na tej novi postaji. Pred vsem sem se lotil popravljanja in vrejevanja kupljene hiše. Sprednji del sem, koliker se je dalo lepo, priredil za oratorij (molitevnico), zadnji pa za stanovanje. Ob strani sem moral prizidati 4 izbe za misijonske pomočnike, za šolo in kuhinjo. Polagoma sem nakupil tudi potrebno pohištvo, da mi ni bilo treba teh reči izposojevati od drugih. Stroški za to popravilo in pohištvo so segali do 800 K. To so bile Vaše kronice, miloserčni dobrotniki. Hranil sem jih za to prevažno misijonsko

*) Faber, Fortschritt der Seele. Regensburg 1904. pag. 284.

postajo. Stroške za prostor in hišo pa je blagohotno poravnal moj skerbni in dobitljivi višji misijonar p. Kasijan iz milodarov njegovih dobrotnikov. Vam in njemu se zopet in zopet serčno zahvaljujem. Bog poverni!

Ko sem postajo samo nekoliko vredil, sem brez odlašanja poskerbel tudi učitelja za moški in učiteljico za ženski katehumenat. Katehumeni (spreobernjenci) obojega spola so od dne do dne od blizu in daleč vedno bolj pridno prihajali v šolo. Perve dni ni bilo mogoče dobiti v bližini misijonske postaje primerne hiše za ženski katehumenat. Zadovoljiti smo se torej morali z neko temno, vmazano hišo, ki smo jo od paganov najeli. Tedaj sem se obrnil do škofa s prošnjo, da bi nam pomagali kupiti še eno hišo. Ravno tisti čas je bila na prodaj sosedna, v ta namen zelo pripravna hiša z vertom za ceno 600 K. Ta znesek so mi škof takoj poslali, zraven pa še 120 K. za šole. Tako smo bili vsi veseli, mi, ki smo denar prejeli, in škof sami tudi, ker je bilo zdaj, ravno ob njihovem vstopu v jubilejno (petindvajseto) leto apostoljskega škofovanja mogoče odpreti in vstanoviti to osredno misijonsko postajo, po čemer so hrepeneli že mnogo let.

Komaj sem čakal, da bi mogel ženski katehumenat premestiti bliže v lastno hišo, zakaj od oratorija do one najete hiše je bilo daleč. In hoditi to dolgo pot mej nagajivimi pagani k sv. maši ali k poduku, to je za učenke gotovo neprijetno. Primerilo se je celo da so jim pagani parkrat po noči na vrata ropotali, kar sem seveda takoj naznanil mestnim oskerbnikom in okrajnemu mandarinu. Ker pa le ni bilo miru, zato sem zahteval, da sta bila dva taka neotesanca očitno in ostro kaznovana. To je pomagalo. Sicer pa moram priznati, da se tukajšnji pagani v obče proti nam mnogo dostojniše vedejo kakor po drugih takih mestih. Tudi jih je primeroma lažje pridobiti za našo sv. vero. Zato upam, da bo z božjo pomočjo ta nova postaja že v naslednjih par letih postala zelo živahna in vzgledna, ako ne bo posebnih ovir, katerih pa seveda nikoli ne manjka. Če mora misijonar, zadržan drugod, predolgo biti proč od kakega kraja, zlasti če zaradi pomanjkanja denarja ob enem mora prenehati tudi šola, je to seveda velika ovira v misijonskem napredovanju.

Že sem delal načerte in sklepe, kako bo ta postaja od zdaj naprej središče moje delavnosti, kar dobim od škofa na-

ročilo, da imam poleg okraja Či-švej spet prevzeti tudi okraj Kuan-či, in to zaradi pomanjkanja misijonarjev, ki je nastalo vsled smerti treh patrov, namreč onih dveh spredaj omenjenih, ki sta umerla za kolero, in pa p. Pavla Fan, ki je umerl na ponesrečeni operaciji. Tako so bili v teku enega meseca trije obširni misijonski delokrogi brez misijonarjev in je moj naslednik v Kuan-či p. Peter Massinjan moral oditi od tam na drugo izpraznjeno mesto.

Velecenjeni dobrotniki! Iz mojih dosedanjih dopisov si morete vsaj približno predstavljati obširnost mojega delovanja, moja dolga pota in obilne opravke. Sam v okraju Či-švej bi bili potrebni vsaj trije misijonarji, katerih vsak bi imel skerbeti za več ko 200 družin. Preden bi pa te zadosti izučil, pridobil bi lahko zopet drugih 200 za našo sv. vero. Ravno tako bi bili za okraj Kuan-či potrebni trije misijonarji. Tako pa moram zdaj sam oskerbovati 6 okrožji, ki leže daleč narazen. H okraju Či-švej spada namreč še Ši-ma-fan in Šja-pa-ho; h Kuan-či pa U-šje in Thjen-čin-erl. Verhutega pa mi je še skerbeti za pristop v okraj Lo-tjen. Kje naj vse to uspešno oskerbujem! Da bi šla od ene misijonske postaje do druge železnica, tedaj bi še šlo nekako; tako pa neprestano popotovanje vzame mnogo druzega časa in pa za nas misijonarje tudi jako druzega denarja. Koliko misijonskih občin je pri takih razmerah mogoče obiskati le po enkrat na leto in še to le za par dni. Pri tem se nam je pa treba le bolj pobrigati za kristijane, da opravijo letno spoved in prejmo sv. obhajilo; na spreobračanje nevernikov ali na pođučevanje spreobrnjenecv pa skoro ni misliti. Vmes pridejo še skerbi za umirajoče, razne pravde z neverniki, zidanje, popravljanje, slabo vreme, bolezen in kar je najhujše: pomanjkanje potrebnega denarja.

Hvala Bogu in Vam, ki me sè svojimi milimi darovi podpirate in dostikrat rešite iz najhujših denarnih stisek! Vender pa ne morem zamolčati, kar mene in druge misijonarje vedno hudo tlači; poleg pomanjkanja denarja pomanjkanje misijonarjev. Ko vedni popotniki tekamo sem, tekamo tja in ko zidamo na enem voglu, se nam dostikrat začne na drugem podirati. To nas zelo peče, da obilnih naših sadov ne moremo po potrebi oskerbovati in pod varno streho spravljati. Bog se nas usmili in nam pošlji v pomoč več misijonarjev in več denarja!

Ali nam naša ljubljena slovenska domovina ne bi mogla poslati kaj več dobrih misijonarjev, nam in ubogim Kitajcem v pomoč!? O tem me vsako leto poprašujejo naš milostivi škof.

Izmej Vas, častiti patri naše redovne provincije, bi gotovo lahko mariskedo postal izversten kitajski misijonar, ako je le dovolj zdrav ter resno in dejansko ljubi svoje tri redovne obljube in sveto vodilo. Milost božja naj gane Vaša pobožna serca, da kmalu kedo izmej Vas k nam pripotuje: vsmilite se naših neoskerbljenih misijonov, vsmilite se ubozih Kitajcev!

Radi razširjenja mojega misijonskega delokroga sem zadnji dan oktobra preko Huan-se-kan odpotoval na postajo U-šje za praznik Vseh svetnikov ter sem tukaj ravno ob obletnici opravljal predpisani misijon. Od tod sem šel v terg Lun-pin, potem dalje na postajo Thjen-čin-erl in Kuan-či, odkoder sem se po misijonu nemudoma v Či-švej povernil.

Ko sem se mudil na postaji Thjen-čin-erl, tedaj je prišlo vznemirjajoče poročilo, da je umerl mladi cesar Kuan-ši in z njim vred tudi stara cesarica. Ljudstvo je bilo tedaj zelo zbežgano. To pa ne toliko radi cesarjeve smerti koliker radi splošnih vojaških vaj v sosedni pokrajini Ngan-hvej. Razširila se je bila namreč govorica, da se bodo vojaki, ki niso prijatelji vladarske rodovine in katerih je mnogo v onih četah, spuntali in spoprijeli s cesarskimi, kaker se je baje ondi o priliki vojaških vaj že dvakrat zgodilo. Ljudje so se torej resno začeli bati, da bo nastala revolucija, in to tem bolj, ker je ravno tiste dni, kaker sem omenil, prišla novica o smerti cesarja in cesarice, česar si niso mogli le ko slučaj razlagati in so se zato širile različne govorice.

Mnogo paganov je že resno mislilo na beg in so si v ta namen pripravili mnogo suhega rajža za hrano, denar in druge dragocenosti so pa v zemljo zakopali. Nekatere družine so res že začele bežati v hribe.

Od vsega tega vznemirjeni so me mnogi popraševali, če se res bliža revolucija. Seveda tudi kristijani niso bili brez strahu. Prigovarjal sem jim, naj se ne begajo po nepotrebnem, naj zaupajo vse božji previdnosti, naj pridno molijo, naj se priporočajo Materi Božji ter poskerbe za mir vesti.

Drugačno mazilo kaker jaz kristijanom, je dal okrajni mandarin paganom: izdal je namreč oklic, da bo strogo ka-

znoval vsakoga, ki bi se derznil raznašati kaka vznemirjajoča poročila in tako begati ljudi. Ta mandarinova odločnost je pomagala in polagoma ljudstvo pomirila. Drugod sicer ni bilo toliko vznemirjenosti, ali brez strahu ni bilo nikjer.

Znano je namreč, da cesarski rodovini nenaklonjena družba, „ke-min-tan“ imenovana, zadnja leta narašča in se skrivaj oborožuje ter hoče napraviti revolucijo. Ke bi v tem oziru ne bili vsi mandarinini tako pozorni in strogi, tedaj bi bilo v zadnjih mesecih morebiti res prišlo do kakih prekucij. Bog jih milostno od nas odverni, ker se pri tem gotovo tudi našim misijonom pripravlja in kuha gorje in žalost.

Radi cesarjeve in cesaričine smerti je prišel iz Pekina ukaz, da mora ljudstvo vsega cesarstva izkazati žalovanje po določenem predpisu: skozi 100 dni je prepovedano moškim obriti glavo. Na pokrivalu se ima erdeči knof zamenjati sè sinjim, ravno tako se morajo tudi erdeči knofi in trakovi na uredni obleki prevleči s platnom sinje barve. Za očitne napise, pisma in vizitnice se ne sme rabiti erdeč papir, dovoljuje se le sinje, ali k večjemu blede erdeče barve, zlasti velja to za vizitnice. Mandarin ne sme pritiskati na uradne listine erdečega pečata, ampak le sinjega. Prepovedane so ta čas ženitovanske slovesnosti, ravno tako vsaka godba, celo ropotanje na reno. Prepovedane so pa tudi komedije in sploh vse očitne veselice.

Na te predpise so prve dni mandarinini in njih policaji zelo strogo pazili. Kogar so zasačili, da se je kaj pregrešil proti enemu ali drugemu predpisu, takega so berž kaznovali. Najbolj so pri tem žalovanji seveda terpeli brivci, ker so vsled prepovedi briti glavo naenkrat zgubili svoj zaslužek. Dobili so kar naravnost ukaz, da morajo zapreti brivnice. Obljubili so jim sicer malo odškodnino od strani države. Ker so pa kljubu prepovedi nekateri na skrivaj še vedno brili, niso ostali brez kazni, ko so jih policaji izvohali. Tako je bilo žalovanje ubogih brivcev zares veliko.

Zdaj imamo novega cesarja, ki se mu pravi Šjen-tum; ali on je cesar le po imenu, ker je še le 3 leta star. Vender je pa od njegovega življenja zelo odvisen splošni red in mir celega cesarstva. Zato želimo, da bi ga Bog ohranil in tako vodil, kaker je najbolj koristno za naše misijonsko delovanje.

Na cesarskem dvoru je zavladata precej velika zmešnjava in nevarna nesloga. Politično obzorje kaže slabo vreme; duh miru in duh revolucije se ko dva petelina spogledujeta.

Prišel sem na konec spisa o moji misijonski delavnosti v letu 1908. Omeniti imam samo še to, da sem praznik Brezmadežnega Spočetja Matere Božje obhajal na novi postaji Či-švej pri obilni udeležbi vernih in katehumenov. Toliko jih je bilo, da jih je mnogo moralo stati zunaj oratorija, če tudi je 10 metrov dolg in 6 širok.

Po tem prazniku sem za en teden šel na postajo Šja-pa-ho, kjer sem opravil sv. misijon. Ob tej priliki so nekerščeni (neofiti) in katehumeni sklenili, da hočejo zbirati doneskeⁿ a ustanovitev lastne misijonske postaje, katero jim je misijonsko predstojništvo že dovolilo in tudi pomoč obljubilo.

Od tukaj sem odpotoval na postajo U-šje, kjer sem kaker lani tako tudi letos obhajal slovesni praznik Rojstva Gospodovega.

V obeh okrajih Kuan-či in Či-švej sem kerstil v celem letu nad 100 katehumenov, paganskih umirajočih otrok pa je bilo kerščenih okoli 30.

Šolarjev in šolaric, seveda prav različne starosti, je bilo v mojih šolah blizu 150.

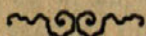
Stroški za celo leto znašajo do 3600 K avstrijskega denarja, katerih velik del sem pokrtil z Vašimi milimi darovi; brez teh bi bil moral moje delovanje zelo omejiti. Zato zopet ponavljam: Bog Vam tisočkrat poverni! Ne morem pa drugače, kaker da Vas ob enem vljudno in ponižno prosim, da mi pomagajte tudi v prihodnje. Imam namreč še vse polno potreb: spopolniti mi je osrednjo postajo v terjih Šja-pa-ho in Lan-či ter še nadalje vzdrževati 3 šole za dečke na postajah U-šje, Šja-pa-ho in Či-švej. Na tej zadnji postaji zraven še ženski katehumenat. Iz naše uboge misijonske denarnice za vse te potrebe nikaker ne morem dobiti dovolj pomoči. Zanašam se torej na Vas in na Vaša dobra serca.

H sklepu vsem cenjenim dobrotnikom priserčno pozdravljenje!

Vaš hvaležni

p. Peter Bapt. Turk

R. M. B.

Spolnuj zapovedi!

P. E. P.

Kaker je Gospod Bog soncu, luni in zvezdam dal terdne in stalne postave, tako je dal tudi ljudem postave ali zapovedi. Nikaker ni zadosti, da le verujemo, kar je Bog razodel, mi moramo mariveč tudi njegove zapovedi spolnjevati.

K Gospodu je prišel nekoč mladenič in mu rekel: „Dobri učenik! kaj naj storim dobrega, da zadobim večno življenje?“ Jezus mu je odgovoril: Ne ubijaj, ne prešuštuj, ne kradi, ne pričaj po krivem. Spoštuj očeta svojega in mater svojo, in ljubi svojega bližnjega, kaker sam sebe“. (Mat. 19, 16. i. t. d.) Gospodove temu mladeniču povedane besede veljajo nam vsim. Ako hočemo v življenje iti, tedaj moramo spolnjevati zapovedi, to je, mi moramo z dejanjem pokazati to, kar z besedo verujemo. Nikaker tedaj za zveličanje ni zadosti, ako le verujemo in se kljub svoji veri za življenje po veri ne zmenimo. Sv. Jakob nas uči: „Kaj pomaga, moji bratje! če kedo pravi, da ima vero, del pa nima? Ga bo li vera mogla izveličati“. (Jak. 2, 19.) Kaj odločno uči isto resnico sv. Pavelj: „Ke bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem“. (1. Kor. 13, 2.)

Seveda moremo spolnjevati zapovedi le tedaj, ako nas podpira milost božja. „Bog ne vkaže nič nemogočega“ — piše sv. Avguštín. „Ako ti kaj vkaže, tedaj te opominja, da stori to, kar moreš, potem te pa tudi podpira, da moreš“. Zato pa kaznuje z izobčenjem sv. tridentinski zbor vse, ki bi učili, da je spolnjevanje božjih zapovedi nemogoče tudi pravičnim in od milosti božje podpiranim.

Da je božje zapovedi mogoče spolnjevati, nam priča življenje svetnikov. V nebesih se vesele rajskega veselja svetniki vsih stanov, vsih časov in vsih narodov. Vsi ti so natančno spolnjevali postavo Gospodovo.

Ko je živel sv. Avguštín še v grehah in je šele začel svoje serce odpirati milosti božji in njenim navdihom in je jel povdarjati, kako naj bi spremenil svoje življenje, tedaj se mu je zdelo nemogoče varovati se greha in spolnjevati zapovedi. Dolgo časa je omahoval in nikaker ni mogel priti do dobrega sklepa. „Tedaj se mi je“, tako piše sam — „pokazala lepa čed-

nost čistosti; prijazno me je povabila, naj se jej približam. . . Okrog nje je stalo mnogo dečkov in deklic, devic, vdov, poročenih, mladeničev in starčkov, oseb vsacega stanu in vsake starosti. Priganjala me je, da bi me pregovorila, : „Ti,“ je rekla, „naj bi ne mogel, kar so mogli ti in oni? Ali mar misliš, da so se mogli ti ohraniti zderžne iz lastnih moči in ne vsled vsemogočne milosti Gospodove? . . Zakaj se obotavljaš? Verzi se v roke svojega Boga, in ne boj se, da bi te on ne podpiral“. (Conf. 1. 8. c. 11). In Avguštin se je začel bojevati in zmagal je in svetnik je postal.

To pa drugače tudi ni mogoče! Moder kralj ne bo dajal svojim podložnim zapovedi, katerih bi ti ne mogli deržati. Ali naj to ne velja tudi o Bogu, najmodrejšem kralju in najpravičnejšem sodniku? Kako bi se strinjalo z božjo modrostjo, ke bi Bog dal ljudem zapovedi, katerih bi ne mogli spolnjevati?

Vsak izgovor je nevzderžljiv. Ti ogovarjaš: „Drugi tudi tako delajo“. Ali si ti zato opravičen? Ti poznaš zapovedi božje, ketere te je učila že mati in ketere so ti pozneje razlagali v šoli, na prižnici in pri kerščanskih naukiah. Ti tedaj poznaš svojo dolžnost in to ti mora biti zadosti. Ako ve sin za voljo in zapoved očetovo, mu mora biti to zadosti in po ničemer več ne sme popraševati.

Samega sebe goljufaš, ako meniš, da ti bo to v izgovor, da se tisoči in tisoči niso zmenili za božje zapovedi, morda tudi tvoji prijatelji in sorodniki ne. Zapomni si, kar pravi Jezus: „Tisti hlapec, ki ve voljo svojega gospoda, in se ni pripravil, in ni storil po njegovi volji, bo zelo tepen“. (Luk. 12, 47.).

„Kaj je na tem, ali storim to ali ne?“ — Ali veš, kaj je na tem? Prav mnogo, vse, tvoje zveličanje. Ako spolnuješ zapovedi, tedaj ti bo milijonkrat povernjeno: nebesa so tvoja! Le povzdigni proti nebu svoje oko! Brezštevilne so množice, ki so že dospele v srečno večnost in že vživajo rajsko veselje. Po kateri poti pa so prišli vsi ti v nebesa? Po poti božjih zapovedi. — Zato pa: „Ljubite tedaj, in storite, kar vam je zapovedal Gospod; ne obračajte se ne na desno ne na levo“. (5. Mojz. 5, 32.). „Zaslišimo vsi skupaj konec govorjenja: Boga se boj in spolnui njegove zapovedi, ker to človeka dela popolnega“. (Prid. 13, 13.).

Tretji red v koperski okolici.

P. H. R.

Hvala Bogu, tudi s tem dopisom se bo kaj lepega povedalo o tretjem redu tu v Istri.

Najpred je za tukajšne tretjerednike jako tolažljivo, da so v tem letu dobili stalnega vnetega voditelja v osebi preč. g. Jakoba Čemažarja, župnika v Kostaboni (dekanija Kerkavce), kateri si na vso moč prizadeva, da bi tretjeredniki zvesto spolnjevali sv. vodilo, in se njih število v čast božjo pomnožilo.

V ta namen je mesečni shod v Kostaboni vsako drugo nedeljo mesca, in sicer po leti ob treh, po zimi pa ob 2 $\frac{1}{2}$ popoldne. To leto razlaga vneti gospod sv. vodilo, prihodnje leto bo začel govoriti pa o duhu sv. Frančiška v kerščanskih družinah. Blagi g. voditelj je ves prepričan o velikem pomenu tretjega reda za današnje žalostne socijalne razmere, in ker je on gotovo mej najboljšimi cerkvenimi govorniki v Istri, si more vsak misliti, kako radi ga udje III. reda, tudi dve uri daleč hodijo poslušat, in si štejejo v čast imeti takó izverstnega voditelja.

Ker je večina udov III. reda v Marezigah in Pomjanu, je imel letos dne 3. majnika poseben shod v Marezigah in sicer pod milim nebom na pokopališču, ker farna cerkev je bila (in je še zdaj — nič čudnega — v Istri!) zavoljo razpok stropa zaperta. Ker so ti farani jako dobri, bogoljubni, je imel ta shod dober uspeh, ker se jih je potem ravno od tam letos več vpisalo v III. red.

Pri tej priliki morem omeniti, da je večina udov III. reda v Marezigah in Pomjanu iz bolj premožnih družin. Kaj ne, nekaj čudnega! Neketeri mislijo, da je III. red za berače! Dà, dà, za ene in druge!

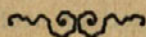
Za naprej, naj se tudi tukaj naznani vsem udom III. reda iz okolice koperske, se bo izjemno v Kopru pri sv. Ani vpisavalo ali obljubo delalo, redno pa bodo morali tretjeredniki vpisati se in obljubo storiti pri g. voditelju.

Vi pa, dragi brat v sv. Frančišku, le zmirom naprej! V težavni vaši fari morda nimate dosti veselja; naj Vas pa lepo število in še lepše obnašanje tretjerednikov toliko bolj razveseljuje!

Kar se tiče „Cvetja“, bi imelo biti tu več naročnikov. Dragi tretjeredniki, ne bodi vam težko dati na leto 1 krono in 50 hel. za naročnino! Vem dobro, nekateri ne znate brati. Na to vam odgovorim: ako vi ne znate brati, zna kak drugi v vaši družini. Ako pa tudi tega ni, zna kak vaš sosed. Na vsak način pa vi z naročnino podpirate dober, kerščanski časopis.

Tudi ke bi „Cvetje“ vam nič ne koristilo, kar ni mogoče, vi podpirate z majhinim denarjem sveto stvar po volji božji in po takó goreči želji sv. očeta papeža, ki toliko priporočujejo dobre, kerščanske časopise.

Upam, da se vas bo na te moje tople besede letos še več oglasilo, kar bo v vašo korist in čast božjo!

Drobfinice.

P. H. R.

Moj pravi prijatelj

Je Jezus v presv. Rešnjem Telesu. Saj edino On, samo ako hočem jaz, posluša s pravim sočutjem moje nadloge, moje britkosti, ter moje serčne rane z nepopisljivo ljubeznijo ozdravlja.

On edini me odkritoserčno, nesebično, zvesto ljubi! In vender si iščem tolikokrat nezvestih, sebičnih, goljufivih prijatelov in za Kristusa ne maram!

„Ne ve, kaj prosi!“

Tisti bolnik prosi za zdravje; ali ke bi njegovo telo ozdravelo, bi duša obolela. Njemu ni to znano, ali Bog to dobro ve, in zato ga ne usliši. Drugi moli za srečo, bogastvo itd. Ali ako bi prejel, za kar moli, bi škodo terpela njegova duša. Bog to dobro ve, in zato ga ne vsliši. Zopet drugi je po nedolžnem obrekovan; prosi, moli, da bi ga Bog obrekovanja rešil, ali zastonj. Bog hoče, da si on na ta način služi nebesa!

Zaupaj v Boga.

„Kaj bolniku bolj koristi, pravi sv. Avguštin, to ve zdravnik bolj ko on: zato Gospod kakšenkoli iz svoje velike milosrčnosti ne usliši naše prošnje“.

Velik razloček.

V tem življenju Bog prizanaša grešnikom, ne pa izvoljenim.

V večnosti prizanaša izvoljenim, ne pa zaverženim.

Sv. Izidor.

Kaki so brezbožneži!

Bilo je okolu l. 1850, ko se je neki kmet iz primorskega mesteca C. v Istri, oče še živečega patra frančiškana, peljal po morju na Gerško k bogatemu sorodniku.

Kaker po navadi, posebno na večtjedenskem popotovanju po morju, prišel je do prijaznih pogovorov z drugimi popotniki, mej katerimi je pa bilo tudi nekoliko brezbožnikov, saj takih nigdar ni manjkalo. Dobrega, isterskega, skoz in skoz vernega kmeta, so ti en dan kar oblegli in strašno bogokletno govorili proti Bogu, sv. veri, in sploh proti vsaki nadnaravni resnici.

V tem se je odlikoval ko voditelj, ko „učenjak“, posebno en popotnik, najberž iz dežele onkraj morja.

Kerščanski kmetič se je branil, koliker je mogel... Ali na morju ni zmirom lepo vreme...

Prišla je tudi takrat velika nevihta... in takrat je na pravem mestu naš stari pregovor: „Gdor ne zna moliti, mora na morje iti!“

Tudi takrat je po lepem vremenu začelo bliskati se in treskati, začel se je vihar „igrati“ z ladjo... in kaka je ta „igra!“ In glej „mogočni“, „nevstrašljivi“ brezbožneži so začeli ne samo moliti, temuč njih „glavar“, je kažoč na dobrega isterskega kmeta, milo govoril: „O nedolžna duša, moli, moli, da se nas Bog usmili in nas reši iz te strašne nevarnosti“. Na kar kmetič: „Kaj je Bog? Saj ga ni! Saj si ti govoril, da ga ni!“ Na kar brezbožnež sè vso silo in močjo: „Je, je Bog... le moli za nas!“... (To je resničen dogodek!).

Za vas, tretjeredniki!

Mnogi izmež vas pošljejo in tudi prejmejo, posebno za praznike, kako lepo razglednico. Pa res „lepo“? Da ne pošiljate

in ne prejemate pohujšljivih, nesramnih, verjamem; saj drugači bi bili ne samo slabi in jako slabi tretjeredniki, temuč tudi slabi, grešni kristijani. Mogoče je pa, da vas pri kupovanju omamijo lepe barve, ne pazite pa na to, kar slika pred oči stavi in kaj to pomeni.

Za bogoljubne kristijane niso lepe in dostojne božične in velikonočne razglednice, kjer se zasmehujejo najsvetejše skrivnosti naše sv. vere!

Na nekih božičnih razglednicah se slikar naravnost norčuje z milim prizorom rojstva našega Zveličarja Jezusa Kristusa.

Za Velikonoč pa zopet toliko nepristojnega! Tu so pirihi, tu piščeta, tu zajci!!

Ako hočete tudi v tem biti pravi tretjeredniki, kupujte si res pobožne razglednice pri katoliških tergovcih, in ne širite posredno, ako ne brezbožnosti, vsaj mlačnost v vže takó in takó pokvarjenem in versko mlačnem svetu!

Širite III. red!

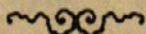
Pred sto leti in črez se je katoliški cerkvi jako slabo go-dilo. Po tolovajsko so brezbožneži zažigali cerkve in samostane, pobijali škofe, mašnike in redovnike.

V neketerih krajih so pobožni kristijani z orožjem branili svete kraje in cerkvene služabnike.

Kaj se pa v naših časih godi?

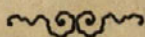
Sovražniki vsega, kar je božjega in cerkvenega, napadajo in, žalibog, uspešno, če tudi ne povsod, kaker v Barceloni, s požiganjem in podiranjem, cerkve in samostane, in duhovščino in duhovščini vdane kristijane sè zaničevanjem, norčevanjem, s krivo navidezno učenostjo, in to posebno po časnikih in v društvih.

Kaj je storiti še dobrim kristijanom? Braniti sv. Cerkev z dobrimi časopisi in posebno s katoliškimi društvi, mej kterimi je vedno na prvem mestu III. red sv. Frančiška.

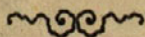
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajne tretjerednice iz koperske okolice: Marija Jelušič, Marija Peroša in Marija Križman; neka tretjerednica gorjanske skupščine (ime se nam je zgubilo): dalje Marijana Krek, † 10. novembra v Brodéh pri Škofji Loki, teta našega fr. Romualjda, ki je bila dolgo časa goreča tretjerednica. Priporoča tudi neki star tretjerednik z Ogerskega za zdravje sam sebe in tri svoje bolne prijatele.

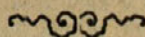
Zahvalo za vslišano molitev

izreka Davorin Gmajner, tretjerednik v gradu Dobrava pri Biljani v Berdih. Pri orožnih vajah se je bil močno prehladil. Ker mu zdravniki niso pomagali, se je zatekel z devetdnevnico k sv. Antonu Padovanskemu, da bi mu izprosil od presvetega božjega Serca Jezusovega to ljubo zdravje. In res, še preden je doveršil devetdnevnico, se mu je začelo vračati in zdaj se čuti zdravega ter priporoča vsem bravcem „Cvetja“, naj se v vseh dušnih in telesnih potrebah zatekajo k sv. Antonu in skušili bodo sami, kako hitro pomaga njegova priprošnja.

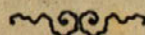
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru

so nadalje darovali: prečast. gosp. dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja v Ljubljani: 10 K; neimenovan: 12 K; g. Martin Triler (Stari dvor, Škofja Loka): 2 K. — Bog plačaj tisočero! Vsaki prvi petek v mesecu se za blage dobrotnike opravi sv. maša in sirote darujejo sv. obhajilo.

Za kitajski misijon

so poslali k nam: z Brezja: 10 K, iz Preleskega: Martin Prešker: 10 K,

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1909.

Mesec december.

1. sreda (post).
2. četrtek: sv. Bibijana; spomin vseh rajnih bratov in sester treh redov sv. Frančiška.
3. petek: sv. Frančišek Ksaverij, sp. (post).
4. sobota: sv. Peter Krizolog, šk., c. u.; sv. Barbara, d. m.

5. ~~sreda~~ nedelja, 2. adv.: bl. Humilj, sp. l. r.
6. ponedeljek: sv. Nikola, šk.
7. torek: sv. Ambrož, šk., c. u. (post).
8. **sreda**: neomadežano spočetje bl. dev. M., (post), **P. O.** V. O.
9. četrtek: sv. Silvester, op.; bl. Ivana Sinjska, d. 3. r.
10. petek (post): prenesenje hišice bl. dev. Marije.
11. sobota: sv. Damaz, pap.

12. **nedelja**, 3. adv.: najdenje trupla sv. Frančiška. **P. O.**
13. ponedeljek: sv. Lucija, d. m.
14. torek: sv. Gregor čudodelnik, šk.
15. sreda, kvaterna (post): osmina neom. spoč. bl. dev. M. **P. O.**

16. četrtek: sv. Evzebij, šk. m.
17. petek, kvat. (post): bl. Margarita Kolumna, d. 2. r.
18. sobota, kvat. (post): pričakovanje poroda bl. dev. M.

19. **nedelja**, 4. adv.: bl. Konrad Ofidski, sp. l. r.
20. ponedeljek: sv. Jozafat, šk. m. **P. O. *)**
21. torek: sv. Tomaž, ap.
22. sreda (post): bl. Hugolin, sp. 3. r.
23. četrtek: bl. Nikolaj Faktor sp. l. r.
24. petek: svetí večer (post).
25. **sobota**: Božič. **P. O.** V. O. R. P.

26. **nedelja**: sv. Štefan, m.
27. ponedeljek: sv. Janez, ap., ev.
28. torek: nedolžni otročiči.
29. sreda: sv. Tomaž Kantuarski, šk. m.
30. četrtek mej osmino božično.
31. petek: sv. Silvester, pap.

Srečno novo leto 1910!

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.
V. O. „ vesoljno odvezo za vse ude treh redov sv. očeta Frančiška.
R. P. „ popolnoma odpustek rimske postaje.

*) Praznik sv. Jozafata je v kapucinskih cerkvah, kaker kažejo zapisniki 14. decembra in tam je tudi **P. O.** ta dan. Pri nas je pa 20. ta praznik in torej pač tudi **P. O.** — Razen gorí nešteti dni se more dobiti v tem času popolni odpustek v vseh cerkvah treh redov sv. Frančiška enkrat v devetdnevnici pred praznikom neomadežanega spočetja, kateri dan kedo hoče samo da ima biti v ta namen, poleg tega, kar je za vsaki popolni odpustek potrebno, pričujoč pri izpostavljenju presvetega Rešnjega Telesa, in z ravno tem pogojem tudi prvi in poslednji dan devetdnevnice pred božičem.

ob koroški meji (Pirona, Vocab. friul. pag. 574); kranjski deželjani nimamo nobene večje pravice do tega imena kaker Štajerci, Korošci ali Goričani. Če so primorski Slovenci vse do naših časov svoj jezik imenovali „kranjski“, so pač čutili, da so po narodnosti nasproti Hervatom Kranjci, če tudi ne po deželi, kaker ji je politika postavila meje. Saj so avstrijski Italijani tudi Italijani. In štajerski Slovenci, če se prav spominjam, so tudi nekedaj govorili — „kranjski“. Da nam Hervatje in Serbi vsem brez razločka pravijo „Kranjci“, je znano, in vsaj mej prostim narodom to ime tam nikaker nima zaničljivega pomena; slišal sem celo, da pomeni nekod toliko ko „katoliški“: — „kranjski biskup“ = katoliški škof.

Ke bi bila torej izpeljava iz „Carnia“ res prava, nas to vendar nikaker ne sili „kranjsko“ ime omejevati na kranjsko vojvodino. Ali da je ta etimologija gotova, mislim, da do zdaj še nikaker ni dokazano. Res bi sicer iz „Carnia“ lahko nastalo „Kranja“; ali prvič se tako, kar vem, nikjer ne govori temuč le „Krajna“ ali „Krajina“: Suha Krajna, Bela Krajina, Slovenska krajina (prekmursko Slovensko). Drugič je samo na sebi neverjetno, da bi se bila furlanska „Carnia“ našim starim tako priljubila, da bi se bili po nji imenovali, in naposled ni pozabiti, da tamkajšnje ljudstvo v resnici ne pravi „Carnia“ temuč „Čarnje“; to pa bi dalo pri nas Čranja“.

Pomisliiti moramo tudi, da se Kranjsko nigdar in nikjer ne imenuje „Carnia“; imenuje se pač „Carniola“, kar bi pa dalo v naši slovenščini le „Kranjola“. Najstariši pisavec, ki nam je ohranil to ime v obliki „Carneola“ ali „Carnech“¹⁾ je menda ravenski neimenovanec (Anonymus Ravennas) okoli leta 670. Še le Pavel dijakon imenuje, okoli leta 738, „Carniolam Sclavorum patriam“. ²⁾ Ali „Carniola“ je bilo gotovo Slovincem tuje ime in jim je ostalo tuje; oni tiste svoje dežele niso tako imenovali, temuč z domačim imenom Krajina ali Krajna. Misliti je na sedanje Gorenjsko, ki se v latinskih pismih srednjega veka navadno tako imenuje, namreč „Carniola“ ali „Creina marcha“.

Pa če se ime „Kranjsko“ od ene strani ne da izvajati iz „Carnia“, od druge ne iz „Carniola“, bi pa morda vendar le vtegnilo biti istega korena, posneto po imenu mesta Kranj. Po misli prof. dr. Kosa je namreč Kranj stari „Carnium“, kar navaja ravenski brezimenec ko prvo mesto dežele „Carneola“ ali „Carnech“. V resnici bi se bilo ime „Carnium“ v naši slovenščini moralo spremeniti v „Kranj“, in če je bilo to glavno mesto dežele, bi se bili po njem vsi prebivavci mogli imenovati Kranjci, prav kaker so se Rimci (Romani) povsod imenovali po svojem glavnem mestu Rimu (Roma). Celo povdarek besedo „Kránjec“ in „kránjski“ se vjemá s povdarkom imena „Kránj“, ne pa s tem, ki se sliši v imenu „Suhe Krájne“, ketere prebivavci so „Krâjnčani“ in „Krâjnšce“ (t. j. menda „Krâjnščice“) in pridevnik ji je „krâjnški“.

Recimo, da je to vse prav; ali pa sledi iz tega, da se je smelo ime „Kranjec“ raztegniti na prebivavce kranjske vojvodine, ne pa na

vse Slovence našega plemena? Ali ke bi imelo „Kranjsko“ svoje ime po mestu „Kranju“ (Carnium), kako bi se bila začela „Carniola“ imenovati „Creina marcha“, kar se od 13. stoletja nadalje menda zmirom bolj pogostoma bere? „Creina“ se da razlagati le iz „krajina“; ker je bil *a* v prvem zlogu kratek, so Nemci slišali bolj *e* in zato morda pisali „Creina“. Tudi nemško ime „Krainburg“ se ne da lahko izvajati iz „Kranj“ (Carnium); naj menj pa stara oblika „Crenenburch“, ki je ohranjena v neki pogodbi iz leta 1261. ¹⁾ „Crenenburch“ t. j. „Krainenburg“ more biti le iz „Creine“ (Krajina), kaker je n. pr. „Marienburg“ iz „Marie“ (Maria); -e-n je stara genitivna končnica, kaker v srednji vis. nemščini: diu zunge, der zungen

S tem seveda še ni overžena izpeljava „Kranj“ iz „Carnium“. Nemci bi bili lahko „Kranj“ svojemu jeziku primerno nadomestili s „Krainenburg“ (Burg der Kraine), kaker so nadomestili Italijani staro „Capris“, „Capras“, „Capra“ t. j. „Koper“ s „Capodistria“, ali mi „Marburg“ t. j. „Marchburch“ (Burg der Mark) z „Maribor“. Mogoče je seveda tudi, da je „Kranj“ le okeršeno nemško „Krainburg“, kaker rusko „Piter“ za „Petersburg“; mogoče tudi, da je izpeljano iz „Krajina“, torej „Krajinj(grad)“ nam. „Krajinski grad“, kaker „Slovenj gradec“ za „Slovenski gradec“.

Pa naj bo razlagati „Kranj“ tako ali tako, ine „Kranjec“, „Kranjsko“, „kranjski“ je po vsi verjetnosti le iz „Krajina“, naj si že bo, da imamo misliti na krajino ali krajevino vesoljnega slovenstva, ali pa na razne krajine ali marke franškega kraljestva. Saj se je namreč gorenjska grofija „Carniola“ po domače imenovala „Krajina“, Dolenjska (nekedaj „Valeria“), je bila v sr. veku „Marchia Carniole“ ali „Sclavonie“ (Windische Mark) t. j. „Slovenska Krajina“, „Bela Krajina“ se je imenovala menda „Marchia Hungariae“ ²⁾ ker je bila delj časa s Hervaško združena, slovenska Štajerska je bila „Marchia“ t. j. „Krajina“ brez pristavka ³⁾, in naši ogerski Slovenci še zdaj imenujejo svojo deželico „Slovensko krajino“. S tisto, če ne z večo pravico, kaker se Mali Rusi zdaj rajši imenujejo „Ukrajince“, se smemo torej mi mali Slovenci imenovati, kaker nas imenujejo Hrvatje menda od nekada vse: „Kranjce“. *ali morda: Marfarcje!*

Za oceno Breznikove razprave smo se pri tej eni reči predolgo mudili; zato zdaj ni časa in prostora za kaj drugega. Le ena stvarca bodi tu po naročilu g. pisatelja popravljena; na str. 20. naj se namestu „Dúševen, dúševnost“ bere: „Dušêven, dušêvnost“; „dúša“ ima namreč prvotno premikav naglas in v takih primerih kratki potisnjeni, če je v hervaščini na prvem zlogu, pri nas prestopi na naslednji ko dolg potisnjen.

¹⁾ Kos, Gradivo itd. I. str. 223. — ²⁾ Ib. str. 260. — ³⁾ Schumi, Urkunden- und Regestenbuch. II. 226. — ⁴⁾ Schumi, Archiv I. 282. — ⁵⁾ Ib. 216.

Hvala lepa gospodom, ki so mi poslali več ali menj starih platnic „Cvetja“; veselilo bi me, ke bi mi mogel kedo pripustiti še zlasti naslednje: XIII. 1, 2, 3, 6, 7, 11. XVII. 1, 2, 3. XIX. 1, 2. Pa tudi druge se hvaležno sprejmejo. Naročilo na XXVII. tečaj prosimo berž ko mogoče.